

Sygn. akt IV CZ 77/06

POSTANOWIENIE

Dnia 20 października 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Maria Grzelka

ze skargi pozwanego

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem

Sądu Wojewódzkiego w B. z dnia 3 lipca 1996 r., sygn. akt [...]

w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości "N." Spółki z o.o
przeciwko L.Z.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 20 października 2006 r.,

zażalenia pozwanego

na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 17 lipca 2006 r., sygn. akt [...],

oddala zażalenie

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 17 lipca 2006 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną pozwanego od wyroku tego Sądu z dnia 17 lipca 2006 r., z tej przyczyny, że skarżący – będąc we wcześniejszym toku postępowania w całości zwolniony od kosztów sądowych – wnosząc skargę nie uiszczył opłaty podstawowej. Jako podstawę prawną orzeczenia Sąd Apelacyjny powołał art. 130² § 3 k.p.c. w zw. z art. 3 ust. 1 pkt 3, art. 14 ust. 3 i 100 ust. 2 zd. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 199). Postanowieniem wydanym w tym samym dniu Sąd umorzył postępowanie wywołane zawartym w skardze – jak ocenił, bezprzedmiotowym - wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych.

W zażaleniu na to postanowienie skarżący zarzucił, że, wbrew stanowisku Sądu, art. 130² § 3 k.p.c. nie ma zastosowania do opłaty podstawowej, która „jest opłatą inną niż stosunkowa lub stała” oraz twierdził, że wobec złożenia wniosku o zwolnienie od kosztów Sąd winien był wezwać stronę do uiszczenia opłaty podstawowej, gdyż bez wezwania, stosownie do art. 130² § 1 k.p.c., zwraca się jedynie pisma nie opłacone opłatą stosunkową lub stałą.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna należy do pism podlegających opłacie sądowej (art. 3 ust. 2 pkt 3 u.k.s.c.), określanej według zasad określonych w art.18 ust. 2 ustawy. Strona zwolniona od kosztów sądowych przez sąd, stosownie do art. 14 ust. 2 w związku z art. 100 ust. 2 u.k.s.c., ma obowiązek uiszczenia opłaty podstawowej, której wysokość jest stała (art.14 ust.3).

Na pytanie, czy zwolnienie od kosztów sądowych udzielone w toku postępowania przed sądem pierwszej lub drugiej instancji rozciąga się także na postępowanie wywołane skargą kasacyjną, należy udzielić odpowiedzi twierdzącej. Co prawda dochodzi do niego po już wydaniu prawomocnego wyroku, ale w istocie toczy się ono w tej samej sprawie. Za rozwiązaniem takim przemawiają względy celowościowe. Zauważyć bowiem należy, że odmienna ocena pociągałaby za sobą taki skutek, że z chwilą wydania przez sąd drugiej instancji prawomocnego

orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, upadałoby wydane w dotychczasowym postępowaniu postanowienie o zwolnieniu od kosztów sądowych i – konsekwentnie - o ustanowieniu adwokata (radcy prawnego) z urzędu, a wyznaczony na jego podstawie pełnomocnik nie mógłby wnieść skargi kasacyjnej. Incydentalne postępowanie w tym przedmiocie musiałoby zostać ponownie zainicjowane i przeprowadzone.

Należy zatem przyjąć, że strona zwolniona przez sąd w toku postępowania w całości od kosztów sądowych, pozostaje tym samym zwolniona od opłat od skargi kasacyjnej i jest jedynie zobowiązana do uiszczenia opłaty podstawowej, jak wymaga tego art. 100 ust. 2 u.k.s.c. W związku z przymusem adwokacko – radcowskim, wynikającym z art. 87¹ § 1 k.p.c., skarga kasacyjna musi być zawsze wnoszona przez adwokata lub radcę prawnego, a więc osoby, których czynności związane z uiszczaniem opłat poddane są szczególnym rygorom określonym w art. 130² k.p.c.

Opłata podstawowa nie jest opłatą stałą w rozumieniu art. 12 u.k.s.c., stanowi jednak opłatę w wysokości stałej, bo zawsze wynosi 30 zł. Wniesienie skargi kasacyjnej przez stronę zwolnioną od kosztów sądowych jest zatem wniesieniem skargi podlegającej opłacie w wysokości stałej w rozumieniu art. 130² § 3 k.p.c. Opłatę tę należy uiścić przy wniesieniu skargi (art. 10 u.k.s.c.), po takim rygorze, że – w razie nieopłacenia – skarga zostanie bez wezwania odrzucona przez sąd.

Wbrew odmiennemu pogładowi skarżącego, brak jest podstaw do twierdzenia, że w rozważanym wypadku opłata podstawowa od skargi podlega uiszczeniu dopiero na wezwanie sądu.

Przedstawione stanowisko pozostaje w zgodzie z orzecznictwem Sądu Najwyższego w tym zakresie (por., m.in., postanowienia z dnia 30 maja 2006 r., ICZ 23/06, 26 lipca 2006 r., IV CZ 59/06 i 28 sierpnia 2006 r., IV CSK 166/06, dotychczas niepublikowane).

Innym zagadnieniem jest tok postępowania w sytuacji, gdy strona dopiero wraz z wniesieniem skargi kasacyjnej składa wniosek o zwolnienie jej od kosztów sądowych, nie występuje ono jednak w sprawie niniejszej.

Oczywiście chybione jest powołanie się przez skarżącego na art. 130² § 1 k.p.c., który nie ma w sprawie niniejszej zastosowania, bowiem skarga kasacyjna nie jest pismem podlegającym zwrotowi (§ 1 i 2), lecz odrzuceniu (§ 3).

Złożenie przez stronę zwolnioną wcześniej w całości od kosztów sądowych bezprzedmiotowe – jak prawidłowo to ocenił Sąd Apelacyjny - wniosku o zwolnienie, pozostaje bez wpływu na prawidłowy tok czynności, w szczególności nie zwalnia skarżącego od uiszczenia przy wnoszeniu skargi opłaty podstawowej, pod rygorem przewidzianym w art. 130² § 3 k.p.c. Jedynie jako wyraz niezrozumienia instytucji opłaty podstawowej obciążającej stronę zwolnioną od kosztów sądowych (art. 14 ust. 2 i 3 oraz art. 100 § 2 zd. 2 k.p.c.) można potraktować wypowiedź skarżącego, że zawarty przezeń w skardze wniosek „sprowadza się do zwolnienie z kosztów opłaty podstawowej w kwocie 30 zł”.

Z omówionych przyczyn zażalenie zostało oddalone, stosownie do art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.